

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyiltér petit sora 60 fillér.

Gazdák és munkások segélypénztára.

Az amerikai trösztnek, a nagy tőkével megindított pusztító hadjárata, végre széttepte utolsó foszlányait is ama ábrándképnek, melyet ezelőtt félszázaddal balgatag hittelt oltárra helyeztek, a világ népei.

A szabadság volt mentő ideálja minden közönséges gondolkodású államférfiúnak. Így a horvátoknak fehér lapot adtunk mi is, a felekezteknek és nemzetiségeknek népköztudási autonómiát, az idegen tőkének korlátlan hatalmat, amelylyel szabadon pusztíthatta az ipart és a magyar polgári osztályt.

Mert ez volt a szabadság mámoros korszaka az egész világon.

Széchenyi István gróf jóslatként figyelmeztette rá kortársait, hogy hova fog ez vezetni. Arra, hogy idegen lesz a magyar birtokos osztály otthonában, hogy a polgári osztály elpusztul és a nép kíváncsiorol jobb hazát keresni, ha egyszer megmozdul az ősiség eltörlésével a magyar föld — aminthogy akkori mozdulatlansága szintén halálos betegséggé dermedtségbe ejtette a nemzet közgazdasági létszervezetét.

— A félszázad tanulságai az egész világot meggyőzték arról, — hogy nem szabadsággal, hanem kenyérral kell az éhező népet el látni.

Amerika a szabadság szüföldje, ahol nem ismernek szentebb törvényt, mint az egyén szabadságát — hadat üzent ennek a hazug elvnek. És Rooseveltnél elnök megbizta Littlefield kongresszusi tagot, aki kiváló jogász és államférfiú, hogy készítsen törvényjavaslatot, amelyben az állam a nagy tőkét korlátozhatja abban a szabadságában — mikor tönkre akarja tenni milliók érdekeit, mikor ki akarja venni milliók szájából az utolsó darab száraz kenyérré valót — hogy a milliókkal bővelkedő pénzkirályok kincshalmazát szaporítsa.

A magyar gazdák békétlen, panaszkodó beszédeit hallva, nem is dondolná az ember, hogy ne lennének tisztában azzal, hogy mi az ami lenyomta az ő terményeik árát? Holott a világ többi népeinél a szervezkedés előnyeiket mindenütt felhasználják.

Amerika gyárosai, gazdái, épügy mint a porosz, francia, osztrák gaz-

dák és gyárosok, szövetkezeti uton értékesítik gabnáikat, boraikat, hogy olcsó szállítási eszközökhöz jussanak — s ennek révén magasabb árakat kapjanak.

Micsoda lehetetlenség volna abban, ha 10—20 csongrádi birtokos összeállana és együtt akarnák eladni búzájukat valamelyik helybeli takarékpénztár közvetítésével, vagy pedig közvetítése nélkül? A kereskedő szivesebben áll szóba velük és egy hajóra raknák búzájukat; míg ma az időben, raktározásban és utána járásban elvesztett díjak a gazdát terhelik — holott ha ezekre nem lenne szükség, a buza árát emelnék.

De hát a magyar gazda közönnyősége hihetetlen arányokban mutatkozik a saját sorsa iránt — ha arra nézve valaki föl akarja őket világosítani.

Ime itt van a munkáspénztár, amelyről most már maga a közönség is elismeri, hogy célja a gazdák érdekében biztosítani a munkásokat, nehogy a gazdákat terheljék a drága gyógyítási díjak s egyéb költségek.

Vizont a munkások és családjaik javát szolgálja a törvény — mert segélyezi őket a betegség, baleset és halál esetére.

Soha ennél üdvösebb törvényt nem hoztak az urbériség eltörlése óta a gazdaközönség munkásaira nézve.

És mit látunk? A szabadság elve megköti az állam kezét és kénytelen tétlen nézni, mint pusztul el a munkás nép, mert nem fordul ehhez az áldásos intézményhez.

Külföldön már a kormányok tettek ezen az ócska elméleten, kimondván, hogy «nem szabad» senkinek elpusztulni, tudatlannak maradni és könnyelműnek lenni, ha családja van: mert akkor nem rendezett társadalom lesz az állam kereteiben, hanem egy szabadjára hagyott embercsorda — úgy hogy az állami jogrend fentartása csak fényes börtön paloták, drága hadsereg, s még drágább egyházi uralom által lehetséges.

A művelt külföldön a munkásoknak kötelező biztosítását kezdik megvalósítani.

Nálunk a gazdák és munkások még nem látják be a munkás biztosítás előnyeit és eddig tartózkodtak a belépéstől, holott nagyon

is előnyökre válnék. Szóval: nagyon üdvös dolog lenne, ha az alföldi vármegyék törvényhatóságai arra kérnék a törvényhozást, hogy tegye kötelezővé a munkásegélypénztárba való belépést, hogy ne legyen szabad senkinek segély nélkül maradni.

Dr. Hollósy.

— **Amit kinevettek.** Hát bizony ilyen dolog mindig előfordul, hogy amit nem ért meg valaki, azt kineveti. Így kinevették itt azt a törekvést, hogy a baromfitenyésztés előmozdítása végett a községi előjáróság tenne valamit a nép érdekében. Tömörkény és Csany községek azonban már nem restelték a dolgot és Hreblay Emiltől a baromfitenyésztés országos felügyelőjétől, illetve szegedi telepétől értesítve lettek, hogy kapnak nemes baromfiakat amennyi kell, — cserébe akárminő silány darabot átvesz az állam. Most aztán nagy meglepetéssel olvashatják azok, akik nevettek az egész dolgot, hogy Sándor János főispán, a székely akció miniszteri megbízottja, 10.000 korona értékű nemes fajbaromfit szerzett az állami telepekről és osztatott szét a székelyek közt cserébe olyan értéktelen, silány jószágokért, amiket eddig tenyésztettek. Ugyan kérdezzük, hát minden közügy így elposványosodik Csongrád képviselőtestülete, előjárósága előtt? Mi lett a gazdasági tanfolyammal? mert a miniszter szívesen állitna fel itt egy mintatelepet 20 holdon — ahol a baromfitenyésztést, kertészetet, méhészetet, dnyetermelést tanulhatnák gyakorlati példák-ból; holott most szomorú képe van az egész husz holdas táblának.

— **A budapest-csongrádi csatorna érdekében.** Érdekes hírt közölnek a lapok újra, a nemzetközi hajós kongresszusról, amely fel akarja venni a harcot az amerikai gyár- ipar támadásai ellen, a trösztök ellen és közép Európa piacait olcsó viziutakkal akarja összekapcsolni, hogy a versenyben legyőzhessék az amerikai tőkét. A hajósok kongresszusa 8-án ült össze Düsseldorfban. Németország és Ausztria viziutainak hálózatát kénytelen kiépíteni az amerikai verseny miatt; Magyarország pedig saját előnyére lesz kénytelen kiépíteni a viziutakat, minthogy egyenes utat nyer az ipari államok olcsó viziutain a világgpiacokhoz. A kongresszuson Hosszpotky Alajos osztálytanácsos, Kvassay Jenő, Gonda Béla és Egán m. kir. főmérnök vettek részt. A kongresszusnak eredményeként kétségtelen konstatálható, hogy a világ összes nemzetei a viziutak kiépítését fogják most tovább sürgetni, hogy Amerikával felvehessék a versenyt. Boldog emlékü Vadnay

Andor főispán terve tehát valóra fog válni, csak hogy aggodnunk lehet, hogy Csongrádot háttérbe szorítják majd a többi városok. Aradvármegye alispánja ugyanis épen most akciót indított a Marosnak hajózhatóvá tétele iránt, hogy Szegeddel Erdélyt össze lehessen kötni. Csongrád és Szentés nem folytathatná-e azt az akciót, amelyet a budapest-csongrádi csatorna létesítése érdekében a vármegye felejtethetlen emlékü főispánja megkezdett? mert féltő, hogy Szeged a tiszadunai csatornára s fog pályázni Csongráddal szemben.

Házi ipari szövetség.

Abból az alkalomból, hogy Monoron a borértékesítő és gabonarakartári szövetség létesült, hogy Tápén a gyékényfonási ipar fejlesztésére nagyarányú megrendelések állandó piacát megnyerni sikerült, nem lesz érdektelen elmondani azt, hogyha országgyűlési képviselőink támogatásának sikerülni fog talán valamikor megnyerni az államtól kért segítyt — úgy akkor itt is megindul majd egy akció az iparpártolásra nézve.

De mikor lesz az? Hat év kellett hozzá, míg a szegedi iparfelügyelő javaslatára a vármegye közgyűlése keresztül tudta yinni — kedvező hangulatot talált rá — azt, hogy 6000 korona segítyt adjon erre, s az államtól pedig nagyobb támogatást kérjen. Még mindig nem jött rá válasz.

Sőt Csongrád községe még csak lépést sem tett, hogy ő is létesítsen háziipari tanfolyamot, amiben megelőzte még Csany is — nem is említve Félegyháza, Csépa, N.-Kőrös, Kecskemét, Orosháza, Czegléd példáit, ahol már mind rendszeresítve van a népek kioktatása a háziipari cikkek készítésében.

Minthogy Tömörkény község ment legelől a jó példavai, felemlitem, hogy most már e derék község előjárósága azon iparkodik, hogy Apatin példájára szövetségi uton fejlessze a háziipart, s a népek kereset forrásokat nyújtson.

E tekintetben mint tanulságos példát idézzük az apatini kosárfonók anyag- és áruaktári szövetségét, amely 1897-ben alakult, s már első évben 77.000 korona forgalmat birt felmutatni, holott csak 26 tagja volt, akik 60 részjegyet jegyeztek, s azóta számuk évről-évre szaporodott.

A szövetség és az azzal kapcsolatos kosárfonó tanműhely eddigi hasznos tevé-

kenységét jellemzi, hogy műhelyeiben készítettnek: minden néven nevezendő kosáráruk, úgy mint a legkülönbébb női karkosarak, női kézi bőrdöngők, számos faj olesó piaci kosár, sokféle papirkosár, igen csinos virágasztalok, theasztalok, játszóasztalok 4 személy számára, kerti asztalok székekkel, gyermek-asztalkák, — gyermek-székek, különféle kivitelben angol mintájú olvasó-székek, a legújabb színes angol székek, bambusz-székek, különféle állvány-munkák bambusz-nádból, egész szoba berendezések bambusból, virágtartók, szabadiszitmények, női munkaállványok, utazó-bőrdöngők 50 ctm. nagyságtól egész 190 ctm. nagyságig, madárkalitkák és asztalok, szögletes és kerek bambusz-asztalkák, tükör-asztalkák, varró-asztalkák stb.

A szövetségnek mintagyűjteménye van Budapesten a kereskedelmi muzeumi állandó háziipari bazárban és az állandó ipari kiállításban, Szegeden a kereskedelmi kamara kerületi iparmuzeumában, Illés kereskedőnél Ungvárott és Kosztics László urnál Belgrádban.

Mindezeket csak azért említjük fel, mert amikor a csongrádi járás területén olyan kiváló képességű és humánus emberbarátok állanak élén a társadalomnak, mint Ujhelyi Nándor kir. tanácsos és Réti Ferencz ügyvéd, nem alaptalan az a remény, hogy az ipar pártolónak azt a tervét, amelyet Réti Ferencz ügyvéd hozott javaslatba az országban legelőször — t. i. egyesületek alakítása helyett iparpártoló szövetséget alakítani részjegyekkel — meglehetne alakítani mindenütt, ahol a községnek, takarékpénztárnak és egyeseknek van arra a célra pár száz forintjok. Bizony többet jövedelmezne ha a népek munkát adnának, új keresetforrásokat nyitnának — mintha csak kamatoztatnák.

Békés-Csabán a takarékpénztár maga állított fel közraktárt és ma ebből több jöveelme van — mint magából a bankból, a gazdák részére pedig kiszámíthatlan hasznot hozott.

Tanügy.

Csongrád város áll. polg. fiú- és leányiskola értesítői az 1901—902. iskolai évre már megjelentek. Az intézetek igazgatói részletesen számolnak be a lefolyt iskolai év eseményeiről s általában azon meggyőződésre juthatunk, hogy mindkét iskolának úgy jó kezébe van letéve.

A csongrádi áll. polg. fiúiskola értesítője.

Első cikk az „Iskola állapotáról” szól,

melyben Sággy Mihály cikkkiró apró részletekig rámutat azon bajokra, a melyekből az iskola tovább nem fejleszthetése, jelenlegi nyomorúságos helyzete teljesen megérthető. A cikk, melyet lapunk mult számában közöltünk, az iskolai hatóságok figyelmébe van ajánlva, ámbár mi megvagyunk róla győződve, hogy a cikk az iskolai hatóságot szokott közönyösségből úgy sem veri fel.

Igazgatói jelentés alatt a lefolyt iskolai év tanügyi mozgalmá van felölelve, mint a beiratások, felvételi és javítóvizsgálatok, a tanári testület, fegyelmi állapot, egészségügyi viszonyok, hivatalos látogatások, iskolai ünnepek, adományok stb. A tanári testületben ez évben a legnagyobb változások tapasztalhatók. Nem látjuk már az iskola testületében Sövényházy Antal urat, ki oly hosszú időig disze volt az intézetnek, s csak úgy futtában van megemlítve, hogy a leányiskola igazgatója lett. Mindenesetre rászolgált Sövényházy Antal, hogy a miniszter a leányiskola igazgatójává tegye s akkor egy pár búcsúztató szót is megérdemelt volna a kiváló tanfőférfi. Vagy talán ő sem köszönt el az iskolától? Akkor értjük a mellőzést. Adományok rovata alatt fel van említve, hogy a csongrádi műkedvelők 50 koronát ajándékoztak az intézeti tanulók jutalmazására oly kikötéssel, hogy az a már meglevő ilyenmő iskolai alaphoz csatolandó. Egyszer már szeretnők tudni, hogy mi az a hasonló minőségű alap, mert részletesen és nyilvánosan még eddig nem volt elszámolva. Tessék azoknak kamatait szorgalmas tanulók jutalmazására fordítani!

A felügyelő hatóság névsorából is hiányzik egy-két név. A tanári testületben Dallos Elek és Deák Péter az új tagok. A tanítási anyagot a miniszteri tantervnek megfelelőleg végezték. Az I. o. beiratkozott 43, II. o. 37, III. o. 30 és a IV.-be 36 tanuló. A negyedik osztályban ez volt még a legmagasabb létszám, a mi eléretett. A tanulók szorgalmát tekintve az összes IV osztályban csak 15 tanuló utasított osztályismétlésre. A többi felsőbb osztályba léphet. Latinnyelvet tanult 35 tanuló, megbukott 9. Illetőség szerint legnagyobb részben a tanulók csongrádiak voltak. Segélyezések csak pár kabátból és csizmából állottak, ami elég szerénynek mondható! Az állatvédő egyesület könyvadományából részesültek jutalomban a növendékek. A szertárak és könyvtárak ez évben is szaporítottak. Javítóvizsgálati engedélyezésért a tanulók aug. 15-ig folyamodhatnak. A

T A R S Z A

Az aranyszigeten.

Fájó szívvel egy magamban
Bolyongok kint a szabadban,
A hol minden oly kihalt;
Nem hallatszik legkisebb nesz,
A halálnak szigete ez:
Nem hallani madárdalt.

Környeskörül, merre járok,
Vonva mesgye, úti árok,
Dúsan nő uborka, bab,
Szépen érli a napsugár,
A mit csak termel a határ
És hegyezni nő a zab.

Haj, de egykor, nem is oly rég,
Más élet volt bizony itt még:
Hangos volt a hűs berek.
Csörgő nyárfá égbe törve,
Árnyas rüzfá milljó törpe
Vaj' hová lett-emberek?!

Más vidéknek lelkes népe
Ily zöld kertet ki nem tépne,

Csak mi voltunk botorok;
Minek a kert, árnyas liget,
A mi minket ki nem fizet —
Terem mostan krumpli sok.

Ha beteg, fájó a szived,
Itten újra csak nem éled,
Nincsen rája balsamír,
S ha szegénysors nyúge gától
Elmenni kis falucskádtól:
Vár nyugodtan, vár a sir.

S. M.

Cziczám halálára.

(Parodia.)

Eljátszottad ravasz játékidat
Kedves cziczám, hamar játszottad el;
Végsőt rándult szép fehér pofácskád,
És megdermesztett a fagyos halál.
Nem csak magad menél, elvitted a
Hű gondozód vidámságát, el a
Szép reményid biztató virágát.

Ki mondja meg nekem, hogy már reggel
[van? Ah

Ki fog nekem most már dorombolni?
Sajnálak én és mondom: jőjj cziczám,

Dorombolj édes, kedves kis cziczám,
Mind hasztalan, még nem hallasz engem:
Alszol mélyen s nincsenek álmaid,
Pecsenye szag nem boszantja orrod.

Mosdani sem engedett a nagy kin,
Mosdatlanul költöztél messzire.
Nyöszörögtél, féltél a haláltól,
De most már túl vagy szenvedésiden.
Az egerek ne bántsák nyugtodat,
Most már nem birsz bosszút állni rajtuk.

Óh majd ha csendes néma éjeken
Bosszantón czinczognak az egerek,
Eljősz-e megfojtani a gaz hadat?
Eljősz-e a Csibit csitítani,
Hogy éjszakákon csendesen legyen?
Jőjj! majd czirógatlak kedves cziczám,
Megsimítom szép fehér subádat.

Hogy az egerektől háborított csendet
Kellőképen biztosítva lássam:
Oda temetlek el az ő közelükbe.
És míg kaczagnak tetemid körül
Néma vigyorgással ijessz rájuk.

Keszég.

jövő évi beiratások szept. hó 1—5 napjain d. e. tartatnak.

A csongrádi áll. polgári leányiskola értesítője.

A bevezető cikk *«A tornázásról»*, melyet Ságly Mihály irt. A cikkben a tornázás célja és fontossága van behatóan tárgyalva.

A mennyiben a leányiskola a múlt évben nem adott ki értesítőt, a múlt iskolai év eseménye is a mostaniban van foglalva. A lefolyt tanévet még a Komjáthy-féle tanítói lakban kezdték meg, midőn azonban készen lett a leányiskola díszes épülete, dr. Tergina Gyula kir. tanácsos, tanfelügyelő ünnepélyesen abban nyitotta meg az iskolai évet. A tantestületben nagyobb változások történtek. Sövényházy Antal mellett, kit az intézet igazgatásával bízott meg a miniszter, tanítottak az iskolában Nigrinyi Kamilla, Lipcsey Janka, Pozorszky Valéria és Drágány Irma tanítónők, azonkívül óraadókul alkalmaztattak a polg. fiúiskola tanárai. Az elmúlt iskolai évben a tantestület a tanulókkal több sikerült iskolai ünnepélyt rendezett, melyen az érdeklődő szülők nagy számmal vettek részt. A műkedvelő társulat az intézeti tanulók jutalmazására 100 korona alapítványt tett, melyből ez évben Komáromy Jozefa IV. osztályú tanuló 10 koronás arannyal jutalmaztatott.

A növendékek selyemhernyó tenyésztéssel is foglalkoztak s az eladott gubókért a felügyelőségtől jutalomban részesültek. A tanítási anyag a tantervnek megfelelőleg dolgoztatott fel. Beiratkozott az I. osztályba 23, a II. osztályba 24, a III. osztályba 27, a IV. osztályba 21. összesen 95 tanuló. A tanulók előmenetele kielégítő. Összesen csak 4 bukott meg. Több tanulónak könyvjutalom adatott meg az állatvédő-egyesület adományából. Jövő tanévre a tanulók beírása szept. 1-től 5-ig tart. Javító és felvételi vizsgálatok ugyanakkor lesznek. Tandíj egész évre 10 korona, mely két részben is fizethető.

Mindkét értesítő csinos kiállításban lapunk nyomdájából került ki.

UJDONSÁGOK.

— **A gazdasági munkások és cselédek segélypénztára.** Országosan szervezett segélypénztárt létesített Darányi miniszter a munkások részére: még pedig úgy, hogy a hatóságok azt teljesen díjtalanul kötelesek kezelni a nép javára. Magyarországon ez az első lépés a biztosítás államosításának terén, amely idővel kinövi magát és az egész biztosítási ügy ki lesz véve a nyereszkeskedő spekuláció köréből, hogy tisztán a nép érdekeit szolgálja. Tasnády Imre járási főszolgabíró egy terjedelmes hirdetményt bocsájtott ki a községek gazda és munkásközönségéhez, amely hirdetmény különösen a gazdákat fogja érdekelni, amennyiben ezenül cselédekért, munkásaikért ők nem kötelesek fizetni ápolási díjakat, ha munkásaik nem tagjai a segélypénztárnak.

— **A csongrádi Lawn Tennis egyesület,** mint értesülünk f. hó 17-én egy igen fényesen sikerült, vacsorával egybekötött táncmulatságot rögtönzött, s egyszersmint azt is elhatározta, hogy ezt kéthetenként ismételné fogja. Résztvettek Bozó Mihályné, Eszes Imréné, özv. Cserna Györgyné, dr. Heinrich Isvánné, özv. Humayer Károlyné, dr. Szarka Mihályné, Szabó Sándorné, Tasnády Imréné, Pesty Tihaménné, özv. Zelenka Jánosné urasszonyok. Bozó Anna, Cserna Erzsébet, Herke Amália, Molecz Erzsébet, Szabó Szeréna, Pesty Irma, Zelenka Jolán urleányok.

— **Tápei gyékény külföldön.** Csak nemrégiben adtak hírt a lapok Tápe község jegyzőjének Bonyhay Sándornak ama sikeréről, melyet azért ért el, hogy a tápei gyékénytermékeknek Amerikában sikerült piacot nyitnia, illetve oda bevezetnie. Most újabb eredményt vivott ki a derék

jegyző. A «prága-rudniki kosárfonógyár» bécsi cég tiszta magyarsággal irt levelet intézett hozzá, melyben a tápei gyékényeknek Ausztriába való szállítása céljából, az összes tápei szövésű gyékények árainak közlését kéri. A nevezett cégnek osztrák házipari cikkekben óriási raktárai vannak Bécsben, Budapesten, Prágában. Nagyobb megrendelést fog tenni Rudnikon ez a tekintélyes cég tápei gyékényekből, melyek bizonyára tanúságot tesznek honi ipari cikkeknek versenyképességéről. Bonyhay Sándort különben felszólította a kormány, hogy a gyékényfonók- és szövők helyzetének javítását célzó javaslatot tegyen, mely munkálat memorandum alakjában nemsokára a kereskedelemügyi minisztérium elé kerül. Hát ilyenek után bizony szomorú dolog elgondolni, hogy mikor Tápe, Tömörkény, Csany és a többi községekben is az előljárásság vezetői a házi ipar érdekében milyen szép eredményeket érnek el és nagy igyekezettel fáradoznak a nép jólétének előmozdításán: Csongrádon e tekintetben a legnagyobb közönyt éppen az előljárásság részéről találunk azok, akik óhajítják, hogy itt is akcióba lépjen a társadalom. Nemcsak közömbösen veszik az ilyen dolgokat a vezetők, de sőt kigúnyolják, ha valaki ilyen eszméket hangoztat. Akkor aztán lepipálják őket a tápei, tömörkényi, csanyi gazdák: Sőt előáll Sándor János főispán és 10.000 korona értékű baromfit osztat ki a székely községek közt, és végre Monoron létesítik a gabna-, bor- és gyümölcsértékesítő szövetkezetet, — amiket süket füleknél hirdet lapunk évek óta. Ilyenek után éppen nem lehet csodálni, hogy a rendezett tanács után vágyik minden jó érzésű ember Csongrádon.

— **Trachomás községi bíró.** Csongrád község tisztújító közgyűlésén Nagypál Imre gazdálkodót választották meg június 30-án főbíróknak. Ugy látszott, hogy a választók mind belenyugszanak ebbe az eredménybe, de a főlebbezési határidő utolsó napján a sok föllebbezés között a főbíróra vonatkozólag is beérkezett a főlebbezés, még pedig azzal az indokolással, hogy Nagypál Imre trachomában szenved, amely már átragadt egész családjára s attól kell tartani, hogy vele való érintkezés folytán az egész községben elterjed a ragadós betegség.

— **Nagy gabonaraktár-szövetkezet Monoron.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet Darányi földművelésügyi miniszter nyújtotta állami támogatással megvásárolta a monori volt gyártelepet, amely gőzmalomból, sütődéből és sertéshizláló-telepből állott, oly célból, hogy ott gabonaértékesítő-szövetkezetet állítson fel. Miután a mozgalomnak kellő eredménye volt, a szövetkezet megtartotta vasárnap alakuló közgyűlését, gróf Keglevich Gábor, a Pest-megyei Gazdasági Egyesület elnökének vezetése alatt. A közgyűlésen az O. K. Hitelszövetkezetet Förster Aurél és dr. Horváth János képviselték, megjelentek azonkívül számos környékbeli nagybirtokos és mintegy 200 kisgazda. Az értekezlet egyhangú lelkesedéssel kimondta a szövetkezet megalakulását megvitatta az új alapszabályokat. A tagok száma már eddig is mintegy 150. A szövetkezet egyike lesz e nemből a legnagyobbaknak; a gőzmalom épületekből átalakított raktáraknak 30.000 métermázsányi befogadási képességük van. Körzetébe 12 község tartozik s fő feladata lesz a katonaság részére szállított gabonaművek szállítását kezébe venni. A közgyűlés megválasztotta a 9 igazgatósági és 7 felügyelőbizottsági tagot. Darányi földművelésügyi miniszterhez Wildungenbe üdvözlő táviratot menesztett. A gabonaértékesítő szövetkezet megalakultát, tekintettel a kedvező körülményekre, nyomon fogja követni egy nagyszabású baromfitenyésztőtelep, valamint a borértékesítő-szövetkezet megalakulása, amelyek előmunkálata már kezdetét vette.

— **Száznyolcz állás a postán.** A magyar királyi posta- és távirat hivatalka igaz-

gatósága 108 gyakornokjelölti állásra hirdet pályázatot. Akik középiskolát sikerrel végeztek, magyar állampolgárok és 18-ik életévüket már betöltötték, születési, iskolai, erkölcsi és orvosi bizonyítvánnyal felszerelten pályázhatnak. Mindenik igazgatóság 12—12 állást tölt be. A pályázatok augusztus 15-ig, a szerint, hogy mely igazgatóság kerületében akarnak a pályázók alkalmazást nyerni, a budapesti, kassai, kolozsvári, pécsi, nagyvárad, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi postaigazgatósághoz nyújtandók be. Akik a pályázottak közül teljesen beválnak, a tisztai alapvizsga letétele után gyakornokok lesznek és mint ilyenek, évi 800 korona segélydíjat kapnak. A pályázati kérvényeket nem közvetlenül, hanem az illetékes főszolgabíró vagy polgármesteri hivatal útján kell a postaigazgatósághoz eljuttatni.

— **A polgárok joga és a hivatalos köteletség.** Rendkívül érdekes és nagyfontosságú határozatot hozott egy adott eset ötletéből legutóbb a közigazgatási bíróság. Valaki ugyanis adóügyben sürgető írást adott be egy pénzügyigazgatósághoz, mert hónapok teltek és nem intézték el a dolgot. Az írást, minthogy nem volt rajta bélyeg, meglepte a pénzügyigazgatóság az illetéket — a fél föllebbezése után is, fentartotta azért, mert nézete szerint a sürgető kérvény «kedvezményt kérő folyamodványnak» tekintendő s mint ilyen bélyegköteles. A pénzügyigazgatóságnak ezt a felfogását a közigazgatási bíróság nem tehetette magáévá. Kimondta ezzel kapcsolatosan, hogy az állampolgárok a hatóságok elé vitt ügyek elintézését joggal igényelhetik. Az elintézés nem kedvezmény, hanem hivatalos köteletség, az elintézés szorgalmazása tehát kedvezményre irányuló kérelemnek nem minősíthető. E szerint nem fog a kincstár gyarapodni olyan forrásokból, amelyek a saját közlegeinek kényelem-szeretetből, vagy hanyagságból fakadnak.

— **Gyümölcstermelők figyelmébe.** Az országos gyümölcsészeti miniszteri biztosság fölhívja a hazai gyümölcstermelőket, akiknek nagyobb eladó gyümölcskészletük van, vagy nagy gyümölcstermesztés számítanak, hogy ezt jelentsék be a földművelésügyi minisztériumban. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ugyanis ez évben is intézkedett, hogy a hazai gyümölcstermelőkről, valamint a külföldről jelentkező gyümölcskereskedőkről jegyzéket vezessenek s ezt a jegyzéket a vevőknek és eladóknak küldjék meg, hogy ily módon egymással érintkezésbe lépessenek. Ez az intézkedés, mely bizonyosan megbecsülhetlen hasznára lesz a magyar termelőknek, csak úgy lehet igazán célravezető, ha a bejelentésben nemcsak a gyümölcs nemét és mennyiségét, hanem a gyümölcs fajtáját is bejelentik s a termelők egészen pontos címüket is megadják.

— **Értesítés.** A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület eperjesi Collegiumának jogakadémiáján az 1902—1903. tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-étől 12-éig eszközözendők; az előadások pedig szeptember 16-án veszik kezdetüket. Utólagos felvételnek szept. 13—15-ik napján dékáni-, azután pedig tanári-kari engedéllyel lehet helye. Azok az egyéves önkéntesek, akik tényleges katonai szolgálatuk f. évi szeptember hó végén fejezik be, október 1—8. napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szeptember 1-étől 15-éig terjed. A jogakadémiai ifjúsági-, valamint a collegiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére fog állani. Mindennemű felvilágosításokkal szívesen szolgál a jogakadémia igazgatósága.

— **Régi városok.** Különösen szomorúan és mosolygósan hat reánk, mikor egy-egy régi metszeten meglátjuk egy-egy régi város képét. Madártávlatból nézve, komolyan sorakoznak egymás mellé a kis háztetők, padlásszobáik pontnyi ablakai megszakítják a fedőlapokat, kikandikálnak a templomok tornyai közülük, valahol a láthatáron kanyarog a chablonos folyó,

kint a mezőn egy pár fa, a dombokon egy pár sátor; a látkép elején egy szalag a földön, rajta a város neve és a rajzolóé, szépen vonalozott ég, rajta a város címere. Gyerekkorunkban láttunk ilyen képeket, mikor betegségünkben ideadják nagyanyánk ócska könyveit, hogy müllassunk azokkal. És aztán mikor felnőtten idegen országba kerülünk és igazán belejutunk ezekbe a furcsa kis városokba, azt hisszük, hogy gyermekek vagyunk és Álomországban sétálunk. A keskeny kis házak magas ormóikkal épen úgy sorakoznak egymás mellé, mint a régi könyvekben, furcsa fejkötős nénik és bácsik sétálnak a piacon, marczona vén szobrok a tereken és utcásarkokon. Csodálkozva nézzük őket, mintegy félálomban. Mintha a régi korban tett volna át bennünket valami pajkos szellem és egy más históriai korszakot élnénk. És a lelkünk gazdagabbá, melegebbé lesz az új nagy impresszió alatt. A világtörténeti korszakokat támasztja fel rendben egymásután az első nagy magyar világtörténet, melyet dr. Marczali Henrik, a kiváló tudós szerkeszt. E mű 12 kötetben jelenik meg. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona. Füzetenként is kapható 60 fillérjével. A 145. füzet most hagyta el a sajtót. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Felelős szerkesztő: **Eder János.**
Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Kiadó lakás.

Néhai Tary László-féle háznál a Hunyady-téren két esetleg három szobából álló lakás a megfelelő mellékkeliségekkel haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet a helyszínen.

Gummis
és
halhólyag
elsőrangú orvosi
tekintélyek sze-
rint a legmegbiz-
hatóbb és feltét-
lenül ártalmatlan
óvszer urak és
hölgyek számára.
Megrendeléseket
pontosan és dis-
creten eszközöl:
Keleti J.
cs. és ktr. szab.
orvos sebészeti
mű és kötőszér
gyáros Budapes-
ten, IV. Korona-
hercegy-utca 17.
Alapított 1878.

Árak tucatonként eredeti párisi csomagolásban.
Gummi és halhólyag elsőrendű gyártmány 1. 8—frtig
Capottes americans (rövid) 2.—5—
Suspensorium 0.60 3—
Párisi női szivacska (Satety-Sponges) . 2.—6—
Irrigator teljesen felszerelve 1.80 5—
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Mezinga ta-
nár szerint 1.80 2.50 frtig
«Diana-öv» szab. havibaj elleni köt. . 3.50 5.—
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Szén szűri a vizet.

Szén-szűrő folyó-, és kútviznek kristály-
tisztá, bakteriummentes szűrésére, készü-
lék a talajviz, vas-, kén-, és mérészéktől
v a l ó mentesítésére, kazánkö-képződés
meggátolására stb. Különlegesség: Vízve-
zeték-szűrő 2 frt 50 kr., 4 frt. 50 kr. és
10 frt. teljes vízbereendezés szódavizgyá-
raknak 15 frt. és feljebb, borszűrő stb.

**Nagy raktár minden-
nemű rézgarnitúrákból,
gumicsövekből, pótré-
szekből stb.**

Vállalat mindennemű víztisztítás
számára.

Budapest, VII., Josika-utca 23.

Czimbalom

hegedű, fuvola, vagy bármily nemű hang-
szer tanítását — kotta szerint, vagy annél-
kül — elvállalom.

A tandíj havonként 10 korona, az órák
száma hetenként három.

Czimbalmot is hangolok 2 koronáért.

Lakás II. ker. Szarvas-utca 18. szám.

Tisztelettel

SERESS ANTAL
a helybeli gyermekzenekar karnagya.

Wahrlich!

„Infernen-
Gülden“.

hilft
großartig
als unerreichter

Kapható Csongrádon: Bagossy József, Bagossy Gábor, Váradi Jakab,
Schwarz Ignác urak üzleteiben és a Csongrádi Fogyasztási Szövetkezetben.
Szentesen: Bartha Sándor, Depszer Károly, Dobray Sándor, Eisler Lajos,
Horváth J. és Társa, Ifj. Kovács Sándor és Szépe Károly urak üzleteiben.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PÁRIS 1900-BAN.

**Kéveköto aratógép
Fűkaszalógép.
Köszörükészülék,**

**«Daisy» marokrakó aratógép,
Szénagyűjtőgereblye és
Kévekötofonal**

gyártmányai.

**Ne vásároljon, miggépeinket nem látta sárainkat nem kérdezte
Olcsó tartalékreszek óriási raktára. Tessék minta könyvet kérni!**

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

ÉVI TERMELÉS:
362000 gép.

BUDAPEST,
V. kerület, Váci-ut 30 szám.